

*Ліля Назар***РЕЦЕНЗІЯ НА НОТНЕ ВИДАННЯ:***Албул Олександр. Колядує вся родина. Різдвяні пісні.**ISBN 978-617-501-133-1. Ужгород: ТОВ «ІВА», 2018. 32 с.*

В континуумі паралітургічної української музики, яка становить одну зі славетних сторінок її історії – особливе місце посідають пісенні жанри, приурочені до зимових свят. Їх історія настільки давня, наскільки давня традиція календарно-обрядового циклу в народній творчості, яка виказала свою життєспроможність до сьогоднішніх днів. Функціонуючи рівночасно в усній народній традиції, зимовий обрядовий фольклор отримав надзвичайно багату, цікаву і оригінальну інтерпретацію у сфері культової музики писемної традиції, пов'язаної з Різдвяними святами. Безліч зразків авторської творчості в цій сфері залишилися анонімними, або й, здобуваючи величезну популярність – онародовлювалися, імена ж авторів залишилися невідомими, входячи в народний побут. Наприклад, як це сталося з колядками о. К. Стеценка “Нова радість стала” чи о. Й. Кишакевича “Спи, Ісусе, спи” та багатьма іншими. Зрештою, саме зразок даного жанрового різновиду – “Щедрик” у обробці М. Леонтовича став візитною картою та емблемою української музики в цілому світі, адаптуючись та привласнюючись навіть іншими культурами. Отож, генетичний досвід компонування в цій царині симптоматично викликає не лише все нові опрацювання славетних та маловідомих зразків, але й інспірує до авторської композиторської творчості. Проте, зуміти погодити авторське індивідуальне “я” з всезагальними настроями та запитамі – надзвичайно тонка і архискладна справа. Поява нової збірки під назвою “Колядує вся родина. Різдвяні пісні” відомого львівського композитора Олександра Албула є свідченням реалізації саме такого успішного симбіозу достойного високого професіоналізму та доступності для широкої публіки.

Композитор навчався у Львівській десятирічці ім. С. Крушельницької, згодом закінчив композиторський факультет Львівської консерваторії у класі Д. Задора, де ще в студентські роки виказав одинаково яскравий талант і у сфері академічної музики, і в естрадно-популярних жанрах. Так, О. Албул є автором багатьох симфонічних, камерно-інструментальних, вокальних творів, серед яких оркестрові Симфонія, “Танцювальна сюїта”, “Музика для струнних”; Сюїта для квінтету дерев'яних духових, струнний квартет; Соната, Варіації, “Елегія”, “Ноктюрн” для фортепіано, п'єси для труби, цикл обробок українських народних пісень для хору тощо. Його естрадні пісні увійшли в репертуар О. Білозір, П. Зіброва, І. Братушик, О. Стахіва та багатьох інших відомих виконавців. Не менш цікавою є і музика для дітей О. Албула, зокрема, до мультиплікаційних фільмів, теле- та радіопередач. В цьому проявляється особливий дар композитора, який здатний відчуті і передати дитячий світогляд, створити адекватні і високофахові зразки для дитячого виконання. Такою ж широкопрофільністю відрізняється і одна з останніх робіт композитора – “Колядує вся родина” – пісенний дарунок до Різдва.

Цікаво, що деякі з творів, які увійшли в цю збірку, вже отримали численні виконання та різні інтерпретації, здобуваючи популярність не лише в Україні, а й за кордоном. Так, “Коляду” виконувала капела “Трембіта” в Оперному театрі ще в 1989 році. Цей твір було написано спеціально до фестивалю “Різдвяні канікули”, а невдовзі ансамбль “Вишиванка” співав її на виступах у Ганновері. Остап Стахів, Інесса Братушик включили різні пісні з цього збірника до свого репертуару. Нещодавно варіант

пісні “Любов свята” прозвучав у виконанні дитячого колективу “Ліга Співу” з міста Ватутіне, що посприяло чималому її розголосу і популярності.

Назва збірника “Колядує вся родина” символічна, адже поруч з традиційними відомими церковними та народними різдвяними піснями, авторські твори О. Албула можуть не лише виконуватися на різних сценах, включатися в шоу та медіа-програми, але здатні і повинні прикрасити домашні зимові святкування. Треба сказати, що композитор відроджує одну з питомих традицій, яка панувала в першій половині ХХ ст. в Галичині – шляхетного домашнього музикування, свідченням чого є унікальної краси і художньої вартості обробки колядок і щедрівок та авторські різдвяні пісні В. Барвінського, В. Безкоровайного, Ст. Людкевича, М. Кравців-Барабаш, які можуть виконуватися як фортепіанні п’єси або з голосом чи хором у супроводі фортепіано. Не менш імпозантними та вишуканими постають і сучасні вокально-інструментальні твори на різдвяну тематику О. Албула.

У збірку увійшло вісім пісень, написаних на тексти сучасних поетів: “Коляда” на слова Р. Вархола, “Прославляймо” на слова Г. Кривути, “Любов свята” на текст Дани Мехедової (творчий псевдонім Дана М.) та п’ять пісень на слова З. Филипчука: “При святій гостині”, “Колядує вся родина”, “Святий вечір”, “Доброго Різдва”, “Христос народився”. Кожна з них відрізняється оригінальною непересічною вокальною мелодикою та цікавою фортепіанною партією. Перетворюючи давні традиції, у прочитанні композитора вчуваються не лише сучасні елементи музичного словника естрадно-популярного вислову, але в унікальному синтезі проступають і відгомони церковних колядок, і яскраві народно-пісенні мотиви фольклорної природи, і неоромантичні інтонації, і подекуди джазові елементи. Вцілому такий синтез надає унікально-неповторного шарму та вишуканості даним композиціям. Слід відзначити і вагомую роль фортепіано, партія якого в кожній пісні відзначається цікавою фактурою (вочевидь не переускладненою з огляду на відсилання цих творів для домашнього та аматорського музикування), проте, вирізняється колоритністю та тонким звукописом. Наприклад, дзіночкові перебори в “Коляді” чи картинний настроєвий вступ, який змальовує вільний плін сніжинок (“Любов свята”). Переважаючими типами фактури є баркарольні переливи або хорально-акордовий склад. У деяких піснях композитор пропонує розписаний для хору чи ансамблю багатоголосий приспів (“Колядує вся родина”, “Доброго Різдва”, “Христос народився”).

Безперечно, що величезний досвід О. Албула як композитора, аранжувальника та звукорежисера в поєднанні з активною педагогічною практикою (довголітній викладач вокалу і концертмейстер Дитячої школи мистецтв № 9 у своєму рідному місті Винники під Львовом) виказує руку майстра, яка відчувається в кожній з пісень – члена Національної спілки композиторів України (з 1999), Української асоціації творчої інтелігенції “Світ культури”, відомого та шанованого музиканта. Безперечно, що різдвяні пісні О. Албула заслуговують на інтенсивне поширення і в дитячо-юнацьких колах українських школярів та студентської молоді, і для мистецьких навчальних закладів чи аматорських дитячих і дорослих колективів, і для виконання на естрадних майданчиках та сценах. Варто додати, що дана образно-тематична сфера почала інспірувати митців уже в незалежній Україні і є по суті новою і дуже цікавою неординарною сторінкою на національному пісенному видноколі. З огляду на чудовий співний мелодизм, цікавий супровід, яскраву гармонічну мову, коли висока професійність, витончений смак і дискретність поєднуються з доступністю та органічною природною простотою – ці пісні можуть стати окрасою і теплих святкових вечорів у кожній українській родині, збагачуючи і прикрашаючи співочу скарбницю нашого народу.